

MAGYARSAĞ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.-	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.-	Félévre — — — — 7.-
Égész évre — — — — 12.-	Égész évre — — — — 14.-

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számításnál, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Huszonhétmillió adóhátralék.

Budapest, dec. 11.

Kétségtelen, hogy semmi nincs a világon, ami keservebben esnék a magyar embernek, mint az adófizetés. Huzódzik is tőle, amíg csak teheti és mégis szinte megkönnyebbül, ha tulesik rajta, anélkül, hogy a dob megperdülne háza előtt. Mert bizony sokszor megperdül, pedig legtöbbször nem azért, mert nem akarja ezt a szerinte igazságtalan sarcot megfizetni, hanem mert nem bírja. Vagy kenyérre nem kerül sokszor, vagy adóra. Ámde az állam nem törődik vele valami tulságosan nagyon, kerül-e kenyérre, neki az mellékes, hanem adóra kerülni kell.

Éppen ezért bizonyos örömméret, sőt mondhatnók vajami jóleső káröröm hatja át a szegény adófizető polgár testét-lelkét, ha csak elodázhathja is ezt a kötelességet, pláne anélkül, hogy ezért a kis mulasztásért bünhődne. Nem csoda tehát, ha az ex-lex állapotot tetemes számban igénybe vették, annál is inkább, mert az adónemfizetés még hazafias kötelesség számba is ment — így hirdették az obstruáló képviselők és a vármegye urai többfelé — és nem fizettek adót. Csakhogy, sajnos, az adónemfizetés édes napjai hamarosan véget érnek és majd csak annál keményebben fog hozzá a pénzügyminiszter hadserege az adóbehajtáshoz, minél nagyobb a hátralék. Már pedig ez évben az adóhátralék ugyancsak tetemesen felrugott. Hivatalos adatok szerint ugyanis az idén mintegy huszonhétmillió koronával kevesebb adó folyt be, mint tavaly. Ezt pedig dehogy engedi el a pénzügyminiszter! Behajtatja, ha mindjárt száz és száz család pusztul is ennek miatta. Csakhogy ennek nem szabad megtörténni. Azt a szegény, jóbíszemű népet meg kell ettől a keserű sorstól menteni és pedig első sorban azoknak, akik jórészt okozói voltak az adónemfizetésnek, részint azért, mert uton-utfélen hirdették az adómegtagadás hazafias voltát, részint pedig azért, mert az exlex állapot megteremtésével különben is alkalmat adtak a közönségnek arra, hogy az adófizetést elhanyagolja.

Elvárjuk különösen a Kossuth-párttól, még pedig jogosan, hogy a kormányval való alkudozásban minden esetre kiköti, hogy az adóért — megszűnven a törvényen kívüli állapot — ne rohanhassák meg az amugy is agyoncsigázott népet, hanem bizonyos, még pedig lehető csekély részletfizetéseket engedjenek a hátralékosoknak. Mert az azután igazán kegyetlenség és lelkiismeretlenség volna, ha a képviselő urak harci kedvének és hadijátékának megint a jóbíszemű szegény nép adná meg az árát. Ezen okvetetlen segíteni kell, valamint meg kell akadályozni azt is, hogy a hátralék után utólagos kamatot szedjenek, mint a Bánffy-ellenes obstrukció megszüntével történt. Ha a Kossuth-párt valóban a

nép barátja, mint azt egyre-másra hirdeti, úgy semmi esetre se ratifikálja addig a békepontokat, míg ezt az ügyet rendbe nem hozza a kormányval. Ezt egyaránt megköveteli a tisztesség és a szegény nép iránt való kötelességérzet. Ha ezt elmulasztják, úgy megérdemlik, hogy a jövő választásoknál ne csak mandátummal ne tiszteljék meg őket, hanem egyenesen úgy seprűzék ki a kerületekből.

A válság.

Budapest, december 11

Az újabb obstrukció egyhangulag folydogáló szóáradata között — mint már tegnap is megírtuk — legnagyobb politikai érdeklődés az iránt a kérdés iránt nyilvánult, hogy gróf Apponyi Albert és a vele kilépett nemzeti disszidensek visszatérnek-e a szabadelvű pártba, vagy pedig megmaradnak a mai rezervált, párkereteken kívül levő állapotukban? Ez a kérdés tegnap elintéztetett, de csak ideiglenesen. Apponyiék tegnap délután tartott összejövetelükön megállapodtak abban, hogy legalább egyelőre nem térnek vissza a szabadelvű pártba, mert erre vonatkozólag nem tartják alkalmasnak a politikai konstellációkat, de külön pártot nem alakítva, megmaradnak abban a mai helyzetükben, ahova való térésre őket a politikai kényszerűség utalta. Tegnap — ezen helyen folytatott fejtegetéseink során — nagyon is kétségesnek tartottuk a nemzeti disszidenseknek a gróf Tisza István kormányzatát támogató többségbe való bevonulását s ezen kétségünket igazolták még a tegnap esti események, annak dacára, hogy maga Tisza István kormányelnök szóval és kapacitálással egyengette a visszatérés útját.

Foglalkoznak politikai körökben azzal a problémával is, hogy a szabadelvű párt ugynevezett agrárius elemei nem követik-e most vagy később gróf Apponyi Albertékat a szabadelvű pártból való kiválásban. A mi véleményünk az, hogy az agráriusok a mai időpontot egyáltalán nem tartják alkalmasnak ily nagyobb mérvű elhatározások keresztülvételére. Ők is azt tartják — hitünk szerint — hogy meg kell még várniok az események fejlődését. Az kétségtelen, hogy a szabadelvű pártban lévő mai elhelyezkedések nem valami nagyon egyészségesek, de az is kétségtelen, hogy az agráriusok csakis addig támogatnák a kormányt, amíg az a közhatalmat puritan lelkiismeretességgel kezelné. Addig és egy lépéssel sem tovább. Azonban van egyéb nagyon fontos feladatuk is az agráriusoknak. Az, hogy ott bent a szabadelvű pártban a kormányval a nemzet érdekeire, létre legkövetlenebbül kiható közgazdasági politikáját a lehető legfokozottabb érzékenységgel figyelemmel kísérik s azt a magyar közélet javára irányítsák. Éppen azért azon az ala-

pon állanak, hogy míg előttünk van a nagy harc, az Ausztriával való kiegyezés, a külföld államaival kötendő kereskedelmi szerződések kérdésében, addig az ország jogainak, gazdasági érdekeinek biztosításáért, egyesült erővel, tömörülve kell ezt a harcot megvívni. Éppen ezért, nagyon kedvezőtlen eshetőség volna az, hogy ha olyan körülmények jönnének közbe, melyek az együttes küzdelemnek ezt az erejét most szétforgácsolnák. Ez magyarázza meg azt, hogy az agráriusok ma kerülnek minden olyan részletkérdést, melyek ellentéteket okozhatnának s a szabadelvű pártban készülnek a gazdasági döntő ütközetre.

A delegációk tudvalevőleg a jövő hét elején kezdik meg tárgyalásaikat. Megismétlődő hírek szerint ezeken a tárgyalásokon mégis csak kiűt a harc gróf Tisza István és Körber között. Tiszát Pitreich hadügyminiszter fogja támadni és Goluchowski külügyminiszter fogja védelmezni. Mindenesetre érdekes jelenet lesz, ha így lesz, a bécsi delegacionális közös ügyes politikai színpadon.

Itt említjük még meg, hogy Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot nyújtott be melyben a legújabb indennitást kéri a jövő 1904-ik évs első hónapjában fedezendő állami kiadásokra. Hogy azonban mikor lesz ebből az újabb indennitási javaslatból törvény, vagy lesz-e egyáltalán — elődjei sorsára jutva — ki tudná azt még megmondani.

A válságra vonatkozó többi értesüléseink a következők:

A képviselőház folyosójáról.

Nagy bizonytalanság minden oldalán. A képtelennél is képtelenebb hírek keringenek a folyosón a vita berekesztését illetőleg.

Egyik tudni véli, hogy a Szederkényi-csoport már teljesen kimerült és ma az utolsó szónokait küldi az ütközethez, úgy hogy a vita még ma berekeszhető lesz. Ez a jobboldal híre. A baloldalon ellenben nagy a bizalom az iránt, hogy a vitát még a jövő évi január hó végeig is ki tudják húzni és inkább attól félnek, hogy a miniszterelnök a vita erőszakos berekesztését fogja keresztülvinni.

A Kossuth-pártiak azonban ezt a tervet teljes képtelenségnek tartják, mert akkor ők is kénytelenek lennének harcba szállani és nem hiszik, hogy Tisza István ezt tudva, ilyen eszközökkel akarna dolgozni.

A béke reménye mindazonáltal erősebb lett és mintha a néppárt már távolodnék a Szederkényi-csoport küzdelmétől. Legalább is erre vall az a körülmény, hogy a néppárti Darányi Ferenc, dacára annak, hogy a vitarendezés a mai nap egyik szónokául öt jelölte ki, visszalépett.

Egy csoportban a néppártiak tényleg tanácskoznak és Zichy Aladár gróf a tanácskozás után a miniszterelnök felkeresésére indul. Ugy tesszik, mintha a miniszterelnöknek az ellenzékkel tegnap megkezdett tárgyalása ma folytatódna. Szederkényi Nándor ugyan tiltakozik az ellen,

mintha a miniszterelnökkel tegnap már megálapodásra is jutott volna és beszélgetésüket pusztán a véletlen találkozásnak tulajdonítja, amelynek során a miniszterelnök ugyan odavetve tett megjegyzéseket a béke megteremtése érdekében, de ezek egy komoly tárgyalás alapjául nem szolgálhatnak.

A nemzeti párti disszidensek tegnapi határozatát is nagyban pertraktálják és a jobboldal erősen fájjalja, hogy nem sikerült a nemzetieket visszavinni a pártba, mert ettől azt remélik, hogy a küzdő megfogyatkozott kisebbség leteszi a fegyvert.

Nagy ovációban részesíti a jobboldal a folyosón megjelent gróf Serényi Béla kereskedelmi államtitkárt, részben a betegségből való felgyógyulásáért, részben pedig a tegnapi választás győzelméért. Gróf Serényi szerint azért volt oly kis szótöbbsége, mert pártja körében nagy fejetlenség uralkodott. Viszont elismeréssel van az ózdi vasgyár hivatalnokai iránt, akik rá szavaztak. Szombathy György képviselő pedig tiltakozik az ellen, mintha tegnap a folyosón ennek ellenkezőjét állította volna. Tényleg csak tollhibából eredt, hogy e hír gazdájaként Szombathy György került lapunkba, mert Putnok Mór volt az, aki tegnapi közleményünk ezen részét a folyosón előadta.

Kellemes meglepetésben volt ma a folyosók szemlélőjének része, mert a sok állandóan ott lehet merkantilista helyett az agrár eszmék számos vezérférfiát lehetett észrevenni. Ma ugyanis két agrár-küldöttség is tisztelgett a miniszterelnök és így jutott a folyosó ma ritka vendégekhez.

Nagyban folyt a beszélgetés a képviselőház karácsonyi szünetéről. Meglehető kedvetlenséget szült az a hír, — amely az elnöki székéből, nyílt ülésben tett kijelentéssel is megerősítést nyert, — hogy a Ház ülései egyelőre csak a delegációk tartama alatt, amely mindössze a jövő hét két-három napján át lesz, meg a szoroson vett karácsonyi ünnepek alatt, vagyis e hó 24., 25., 26., 27-én fog szünetelni. Különösen a vidéki képviselők körében keltett ez a hír elégedetlenséget és nem lehetetlen, hogy a kormány a szüneten még változtatást fog tenni.

A Ház holnap tartja utolsó ülését a delegációs szünet előtt és már ma észrevehető volt, hogy a képviselők nagy része igénybe vette a szünetet.

Az új indemnit.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be az 1904-ik év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslatot, mely a következő:

1. §.

A miniszterium felhatalmaztatik, hogy a magyar korona országában az adókra és állami jövedékekre vonatkozó összes — jelenleg fennálló vagy ezután hozandó — törvényeket, azok időközben bekövetkező módosításainak figyelembe vételével, az 1904. év első négy hónapjában érvényben tarthassa és az ezek alapján befolyó adókból és egyéb bevételekből az állami kiadásokat a következő szakaszban meghatározott módon fedezhesse.

2. §.

A kiadásokra nézve az 1902. évi állami költségvetésről szóló 1902. évi XII. törvénycikk határozatai irányadók, ha azonban az 1903. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat a jelen törvény hatályának tartama alatt törvényerőre emelkedik, az 1903. évi állami költségvetésről szóló törvénynek határozatai lesznek irányadók. Felhatalmaztatik egyúttal a kormány, hogy oly kiadásokat is fedezhesen a jelen törvény hatályának tartama alatt, amelyek időközben alkotott külön törvények vagy törvényes intézkedések folytán fedezendők, de ugyezen, valamint általában minden a jelen törvénnyel adott felhatalmazás alapján teendő kiadás az 1904. évi költségvetés keretében lesz beillesztendő.

3. §.

Jelen törvény 1904. évi január hó 1-én lép életbe, de hatálya az 1904. évi állami költségvetésről szóló törvény életbelépésével megszűnik, végrehajtásával a pénzügyminiszter bízatik meg.

Budapest, 1903. évi december hó 11-én.

Lukács László, s. k.,
m. kir. pénzügyminiszter.

A nemzeti disszidensek.

Gróf Apponyi Albert és a szabadelvű pártból kilépett hívei közül Szentiványi Árpád, Blaskovich Ferenc, Günther Antal, Ságthy Gyula, Hammersberg László, Smialovszky Valér, Steiner Ferenc, Miksa Imre, Issekutz Győző, Sziklay Ede, Bogay Máté, Urmánczy Nándor, Ivánka Oszkár, Szentiványi Gyula, Samassa János és Erreth János tegnap este hat órakor a Hungária-szállóban levő

klubbhelyiségükben értekezletet tartottak. A vita a körül forgott, visszalépjenek-e a szabadelvű pártba. Hosszas vita után az értekezlet magáévá tette gróf Apponyi Albert álláspontját, aki amellet volt, hogy a kilépettek ez idő szerint ne térjenek vissza a szabadelvű pártba. Az értekezleten gróf Apponyi Albert elnökölt s a vita megkezdése előtt arra kérte pártbíveit, hogy mindenki a legjobb belátása szerint foglaljon állást, senki se hallgassa el véleményét.

Szentiványi Árpád, Issekutz Győző, Günther Antal és Bogay Máté oly értelemben szólaltak fel, hogy miután a tulajdonképpeni ok, a parallel-ülésekről szóló határozat, hatályát veszítette, a kilépettek térjenek ismét vissza a szabadelvű pártba. Gróf Apponyi Albert, Ivánka Oszkár és Ságthy Gyula ennek ellenében azt hangoztatták, hogy a politikai helyzet most nem olyan, hogy most valamelyes komolyabb ok készítené őket a szabadelvű pártba való visszatérésre. Ivánka Oszkár és Ságthy Gyula Tisza Istvánt megbízhatatlan politikusként tartják és képesnek arra, hogy rövid időn belül a legnagyobb törvénytelenégeket követi el. Az értekezlet tagja végül Apponyi személyéhez való ragaszkodásuk jeléül kimondták, hogy a szabadelvű pártba ez idő szerint vissza nem térnek.

Az értekezlet nyolc óra után ért véget. Apponyi Albert az értekezlet eredményét így összegezte:

— *Mi azt határoztuk, hogy nem határoztunk semmit.* A helyzet változatlan, így tehát nekünk semmi okunk arra, hogy más határozzunk, mint a mit a multkor határoztunk. Mérlegeltük a dolgokat s nem láttunk a viszonyokban olyasmit, amit a mi álláspontunkat megváltoztathatná.

Az értekezlet lefolyásáról a következő hivatalos kommunikét adták ki:

A szabadelvű pártból legutóbb kilépett képviselők közül többen a csütörtök esti órákban eszmecsere folytattak a jövőben követendő magatartásuk felett. Az eszmecsere folytán az a meggyőződés jutott a jelenlevőknél érvényre, hogy nem torog lenn ok pártunkivüli állásuk megváltoztatására és hogy az általános parlamenti helyzet még nem teszi kívánatossá akcióra lépésüket. Egyszersmind körhelyiség fentartása iránt is történtek intézkedések. — Az értekezlet után vacsorára jöttek össze a Hungária-szálló éttermébe a jelen volt képviselők.

Vörösmarty és a nők.

Irtá: Gróf Kreith Béláné.

II.

Laurát meglepte az annyira ünnepezt költő szenvedélye, kit ő oly magasan látott maga felett. És Vörösmarty Laurának előbb a lelkét hódította meg, csak azután a szívét. De végre is meghódította és Laura az ő menyasszonya lett. Vörösmarty ekkor gyönyörű költeményt irt hozzá, amit Laura hálásan fogadott. «Kapott-e valaha menyasszony szebb ajándékot? — szolt évek mulva. E költemény «A merengőhöz». Melyik magyar nő olvashatja meghatottság nélkül e költeményt.

Egész világ nem a mi birtokunk,
Amennyit a szív felfoghat magába,
Sajátunknak csak annyit mondhatunk.

Valóban, ha látjuk azokat a nőket, kiket éppen túlzó igényeik tettek boldogtalanokká, nem dicsérhetjük eléggé a költő életbölcességét. Ezt a költeményt minden magyar anya véssé leányának szívébe.

Vörösmarty csakhamar oltárhoz is vezette Lauráját. E házasság tartós boldogság alapja, maga a menyegző valóságos örömmünnep volt. A költő, mint barátai leírták, középtermetű, izmos vállú férfi volt, kissé himlőhelyes. Vonásai rendszeren komolyak és melázók voltak, de ha felindult, kedves mosoly játszott ajkain. Magas homloka és nagy barna szeme tették arcát érdekessé. Szemében erős lény lángolt.

Lauráról házassátele alatt is csak a legbensőbb gyöngédséggel, szerető hálával emlékezik meg:

Nem fáradsz-e rám mosolygni, ha csüggedek és ha
Meggzedít a gond, tűrni szeszélyeimet?
Nagy feladás vár rád: fiatal szívvednek erényét
Tenni napul megtört életem árnya fölél.

E boldog házassátele nyugalmát csak a szabadságharc gyászos kimenetele szakította meg. Vörösmarty, ki mint az almási kerület képviselője, az országgyűlés tagja volt, 1849 júliusában az egyesült orosz és osztrák seregek előnyomulása Pest elhagyására kényszerítette. A bucsu szerető nejtől nagyon nehéz volt, ugy vántak el, mintha többé nem látnák egymást viszont. Hosszu bujdosása után azonban az osztrák kormány abbahagyta üldözését és ő a fejevármegyei Baracsán újra találkozott nejtével, aki aztán vele maradt halála napjáig.

E házasságot három gyermekkel áldotta meg az Isten. Fiai, Béla, most a Kuria elnöke, nagyobb leánya, Ilonka, Magyarország volt népszerű miniszterelnökének, Széll Kálmánnak neje. Lelkes szívu honleány, aki mélyen átérezte atyja költészetét; és bár még gyermekleány volt, mikor atyját elvesztette, mélyen emlékébe véste őt, erről tanuskodnak a «Vasárnapi Ujság»-ban megjelent naplótöredékei, melyekben eleven színezéssel ír atyjának szokásairól, kedvteléseiről, sétáiról.

E leányát Ilonának — barátai feljegyzése szerint — azért keresztelte, hogy mintegy örökségül hagyta neki egyik legszebb költeményét, a «Szép Iluska»-t.

Ennél szebb költői elbeszélést magyarul mostanáig sem irtak. Szép Iluska, az őz Peterdy leánya, ki lepkeket űz Vértes vadonában, midőn a vadászó Mátyás őt meglöpi. A leány beleszeret a királyba. A szüzies szerelemnek, titkolt vágyak-

nak és a halálos bánatnak rajza megkapó. A liliumhullást, szép Iluska hervadását mélyen megható színekkel festi Vörösmarty. A magyar leánynak vonzó, bájos, mesteri rajza ez.

Az ellenkező képet, a hazájáról megfélekedző, idegen bálványokért hevülő nőt is mesterileg festette Vörösmarty. Szemére hányja, hogy gyöngéd ott, hol annak lenni árulás és szivtelen ott, hol égnie kellene. Elnevezni gögös Gonerilnek, akin az apaátok fogni fog. Egy másik költeménye, «Az elhagyott anya», inkább a szelid kérlelés hangján fordul a magyar nőkhöz, hogy szeressék a hazájukat, melynek oly sokat köszönnek.

Oly nők, kikhez e költemények szólnak, a mi napjainkban is élnek és hivalkodnak, ezek előtt nem lehet elégszer ismétlni a költő hazafiságra buzdító, lelkes tanításait, melyeket ő oly szép versekbe öntött.

Vörösmarty nagy költeményeiben fenséges nőalakokat találunk. Hajnáról és Etelkéről már szoltam, de meg kell említenem Éniköt, ki a «Két szomszédvár»-ban szerepel. Gyenge leány, ki harcos férfiak között nő fel; míg a férfiakat harag és gyűlölet vezet, Énikő szívében szeretet nyílik; atyját és testvérét árasztja el gyöngéd gondjával. Szelid érzelmek és szent akaratok töltik lelkét. A szomszédvár birtokosa, az ifju Tihamér, bosszút esküdt az ő családjá ellen, megöli bátyját és egy későbbi támadásnál véresen ront be Énikő atyjának, Káldornak várába. Mikor Éniköt meglátja, kit nem csupán a mennyei arc és a deli termet széppé, de a legszebb lélek, mely mint tükörben mutatkozik szép testében, a bánat — csak vonzóbbá teszi őt. És a győztes Tihamért a szép leány látása mélyen megrendíti. Nem örül többé győzelmének és midőn Éniköt a családjának pusztulásán érzett fájdalom sirba

Az obstruálók.

Az Ugronisták és a néppárt harcos tagjai tegnap este rendes találkozó helyükön, a Pannoniában jöttek össze.

Sok beszédre adott okot Tisza Istvánnak gróf Zichy Aladárval és Szederkényi Nándorral folytatott beszélgetése. Gróf Zichy Aladártól azt kérte Tisza István, hogy tegye pártkérdéssé az obstrukció folytatását. A néppárt harcos tagjai azt mondják, hogy gróf Zichy Aladár erre vonatkozóan semmiféle kötelező ígéretet nem tett. A Szederkényi-párt tagjai el vannak szánva a harc folytatására.

Budapest, december 11.

A képviselőház legközelebb holnap délelőtt 10 órakor tart ülést, melynek napirendjére tüzetett a katonai javaslat tárgyalása, a hovádelmi miniszter válasza Szalay László interpellációjára s végül az interpellációk előterjesztése.

A delegációk. A magyar delegáció e hónap 14-én déli egy órakor Budapesten előterjesztést tart. A delegáció tagjai ezután Bécsbe utaznak, ahol 15-én délután lesz az alakuló teljes ülés, 16-án délelőtt fogadják a felsége a delegációt. Elnökké ez évben is valószínűleg gróf Szápáry Gyulát fogják választani, minthogy ezuttal a főrendiházi tagok sorából választanak elnököt. Ennek következtében az alelnök a képviselőházi tagok sorából kerül ki, még pedig előreláthatóan Széll Kálmánt választják alelnökké. Ha gróf Szápáryt minapi balesete gátolná a megnyitói ülésen való részvételen, megjelenéséig az alelnök fogja helyettesíteni.

A temesvári szerb püspökség. Karlócáról jelentik: Tegnap délelőtt nyitotta meg Brankovics György szerb patriárka az érseki palota disztermében minden különös ünnepség nélkül a püspöki zsinatot, melyen a következő püspökök voltak jelen: Nikolics Miron paktáci, Gruics Mihály károlyvárosi, Zmejanovics Gábor verseci, Bogdanovics Lucian budai és Sevcics Mitrofan bácsi püspök.

A megnyitási után felolvasták a királynak legfelsőbb kéziratát, melylyel a püspöki zsinat megtartását megengedie. O Felsége ezuttal nem tartotta szükségesnek a püspöki zsinatra külön királyi biztos kiküldetését. A legfelsőbb leirat felol-

viszi, Tihamér mint az üzött vad, bujdosik világgá. Oly eszményi alakokkal, minő Enikő találkoznak Vörösmarty drámáiban is. Hyenek Rózsa, Kont Miklós hitvese a «Bujdosók»-ban, Lenke a «Vérnász»-ban és Vilma a «Fátyol titkai»-ban. Söt Maróth bán hitvesét, Idát, aki megtántorodik, bűnbánata és önfeláldozása tisztítja meg. Legtöbb lelkesedéssel fesette a költő Tünde alakját, gyönyörű tündérvilágában, a «Csongor és Tünde»-ben, melyet e héten is nagy sikerrel adtak a Nemzeti Színházban. E fényes siker hirdeti, hogy Vörösmarty művei a mi prózai korunkban is mennyire megőrizték frissességüket.

Tünde tündérelány, kire tündérházában üdvnek százai vártak volna, de őt a föld szerelme a földre csábitotta és itt sok viszontagságon megy át, míg Csongor királyfié lehet.

E szem és arc,
E kar és rózsaujjak,
E sugárból alkotott test
És e minden oly dicsően
Egy tökélybe összevéve,
Egy van ily kép, mindörökké
Tünde, Tünde, ah te vagy!

mondja neki Csongor. Mig 8 darabot nézzük, vagyis ha olvassuk is, legszebb ábrándjaink elevenednek meg erre az időre Vörösmarty fantáziája kiragad minket a közönséges élet gondjaiból és költészete csodás országába emel.

Aki ennyi alakban és ily főségezen tudta a magyar nőt dicsőíteni, az méltó, hogy Magyarország minden hí honleánya őrizze emlékezetét. Minél szomorubb időköt élünk, minél komorabb a valóság körülöttünk, annál inkább van lelkünknek szüksége oly üdítő, edző, magasztos költészetre, minő Vörösmarty Mihályé.

vasása után Brankovics patriárka a püspökökkel együtt a jelenlévő előkelő közönség kíséretében a szomszéd érseki nagytemplomba vonult és ottan az ünnepies istentiszteletet nagy segédlettel végezte. Az egyházi szertartás után a patriárka a püspökökkel együtt visszatért az érseki palotába, melynek disztermében a püspöki zsinat konklavéval alakult és legelőször is a patriárka által kandidált három kvalifikált archimandritából egyet temesvári püspöknek választottak meg. A választás eredményét, míg ő felségétől nem érkezik le a legfelsőbb jóváhagyás, szigorú hivatalos titokként őrzik, de általános a feltevés, hogy a kandidáltak közül dr. Letics Györgyöt, a karlócai thelogiai főiskolán a kánonjog tanárát választották meg temesvári püspökké.

Az új püspök Bácsföldváron született, ahol atyja sok évig mint népiskolai tanító működött, gimnáziumi tanulmányait Ujvidéken, a teológiát Csernovitzon végezte s öt év óta személyes titkára Brankovics patriárkának. Dr. Letics György tökéletesen tud magyarul, németül, franciául és angolul és a szakirodalom terén több alaposan irt tudományos értekezésével tűnt ki. Jelenleg 31 éves.

A püspökválasztás után a zsinat még számos folyó ügyet is fog letárgyalni, melyek közül legfontosabb a jövő iskolai évben megnyitandó karlócai teológiai szemináriumnak a szervezete, mely papnevelő részére Brankovics patriárka már két évvel ezelőtt 250.000 koronán gyönyörű palotát építtetett Karlócán és annak fenntartására ő felsége nem rég a Tökölly Száva alaphól 40.000 korona évi segítséget engedélyezett. A püspöki zsinat a szombati nap folyamán ér véget.

Az új párisi nagykövet. A N. Fr. Pr. jelentí, hogy a volt párisi nagykövet Wolkenstein gróf helyére Khevenhüller grófot fogják párisi nagykövetnek kinevezni. Khevenhüller-Metsch gróf 1902-ig brüsszeli követ volt.

A konzulátusok köréből. A király a közös külügyminiszter előterjesztésére az 1903. évi október hó 28-án kelt elhatározásával báró Rodich György konzulnak a brailai konzulság vezetésére, dr. Jeszenszky Lajos alkonzulnak a clevelandi alkonzulság vezetésére és Pósfai Virgil alkonzulnak a plojesti alkonzulság vezetésére való megbízatását jóváhagyta.

A magyar-horvát pénzügyi egyezmény. A magyar regnikoláris küldöttség öttagu bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy a horvát bizottság szóbeli tárgyalásokat kezd a horvát pénzügyi egyezmény megújítása tárgyában. Az első szóbeli tárgyalás ma délelőtt tízenegy órakor volt. A horvát küldöttség tagjai a mai szóbeli tárgyalás megkezdése előtt ülést tartottak, amelyen maguk között tanácskoztak.

A Horvát-Szlavonországokkal kötendő pénzügyi egyezmény előkészítésére kiküldött bizottság magyar és horvát albizottsága ma délelőtt 11 órakor ült össze szóbeli tárgyalásra Wekerle Sándor elnöklete alatt. Az ülésen résztvettek a kormány részéről Lukács László pénzügyminiszter, Popovics államtitkár, Tel szky osztálytanácsos; a horvát bán képviselőben Sumanovics osztályfőnök a magyar albizottság tagjai közül Wekerle Sándor, Hegedűs Sándor, Hódossy Imre, Falk Miksa és Kossuth Ferenc; horvátok részéről Tomatics, Eggersdorfer, Popovics, Josipovich és Vrbancics. Wekerle Sándor mint elnök az ülést megnyitván, üdvözli a megjelent bizottsági tagokat és megállapodás történik abban, hogy bizalmas megbeszéléstől lévén szó, jegyzőkönyv nem vezetettik. Ez után megkezdődött a tárgyalás, amely az összes függő kérdésekre kiterjed és így valószínűleg hosszabb ideig fog tartani.

Küldöttségek a kormánynál. Tótvárad aradmegei község előjárósága küldöttséggel járt gróf Tisza István miniszterelnök, belügyminiszternél és Tallián Béla földmívelésügyi miniszternél, a Maros folyónak a község határában való szabályozását és a községi határ rendezését kérve. A küldöttséget Vancsó Gyula országgyűlési képviselő vezette. — Veszprémmegye Batatonfő-Kajár község küldöttsége Bakó József képviselő vezetésével Tallián Béla földmívelésügyi és Berzeniczky Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél avégből tiszteltet, hogy a községi határba benyúló tanulmány-alapítványi birtokból kilenc katasztrális holdat a község örök áron megvásárolhasson. — Kun-Szent-Miklós község lakosságának küldöttsége Csávolszky Lajos képviselő vezetésével a mezőrendéségi intézmény szervezetének megváltoztatását kérte a földmívelésügyi minisztertől. Ugy a kormányelnök, mint a földmívelésügyi és közoktatásügyi miniszterek szívesen láttak a kérvényezőket s megígérték az ügyek sürgős tanulmányozását.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, december 11.

A képviselőház mai ülésén az elszánt kis obstruáló csapat három küzdő katonával fogyatkozott meg. És igen valószínű, hogy holnapra már egészen elfogy a szónokok s a katonai javaslatok részletes tárgyalására térhetnek át. Azonban ez még nem jelenti azt, hogy az obstrukció megszűnik. Eltart bizony az még ebben a hónapban.

A mai ülés jegyzőkönyv vitával kezdődött. Molnár Jenő obstrukciós kiigazítást akart eszközölni a jegyzőkönyvön, de az elnök enunuciációjára az tárgytalan lett.

Napirend előtt Ugron Gábor a karácsonyi szünetet hozta szóba. Perczel Dezső a pihenni vágyókat nagyon lehitette, mert négy napnál több szünetet nem kap a Ház. Ugron a delegációk üléseivel remélt nagyobb szünetet s ez irányban a miniszterelnökhöz intézett kérdést. Tisza gróf a delegációk üléseinek az idejét is négy-öt napra szabta.

Ezek után rátérhettek a napirendre, az ujoncjavaslatok tárgyalására, amely ellen hárman beszéltek, Csávolszky Lajos, Uray Imre és Váradny Károly.

Csávolszky csak úgy mond le a harcról, ha a teljes győzelem lesz érte a megérdemelt bér.

Uray Imre megszokott kedves humorával tartotta folytonos hangulatban a t. Házat, amely általánosan, habár Uray erős ellenzéki éllel bírálta a javaslatot s azzal kapcsolatosan a kormányt, hálásan honorálta az élvezetes előadást.

Az ülés többi idejét Váradny Károly beszélt ki, pártja helyeslése között.

A mai ülésről szóló tudósításunk a következő:

Elnök: Perczel Dezső.
Jegyzők: Szóts Pál, Dedovics György, Endrey Gyula.

Elnök: Az ülést megnyitja, felolvastatja a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Molnár Jenő: Kifogásolja, hogy az egyes elnökök elnöklésének időtartama nincs pontosan meghatározva. Kéri a pótlás felvételét.

Elnök: A Ház egyszer már döntött e kérdésben és pedig elvetette az erre vonatkozó indítványt, most tehát e felett újból határozni nem lehet. Helyesnek tartanak, ha az egyes elnöklések közötti időkülömbőség a körben szóval jeleztetnék.

Szederkényi Nándor: Kérdi, hogy a jegyzőkönyvben benfoglaltatik-e Ugron ellenindítványának a többi aláíró neve is.

Szóts Pál: Felolvassa a jegyzőkönyv ide vonatkozó részét.

Elnök: Az aláírások bent vannak. A jegyzőkönyv hitelesítettik. Bemutatja az irományokat.

Lukács László pénzügyminiszter: Beterjeszti az 1904. év négy első hónapjára szóló indemnitási törvényjavaslatot.

Elnök: A javaslat ki fog nyomtatni, szétosztatni és a pénzügyi bizottsághoz utasítatni. Bejelenti, hogy napirend előtt Lindner Gusztáv és Ugron Gábor kértek felszólalásra engedélyt.

Lindner Gusztáv: Reflektál Lengyel Zoltán tegnapi beszédére, amelyben a szónokot erős vádakkal illeti. Tiltakozik az ellen, mintha a szászok nem magyar politikát üznének, mert elismerik a magyar állam minden rendelkezését és törvényeinek alá vetik magukat. Abból a magyar nemzeti politikából, amit Lengyel Zoltán követ, sem szóló, sem társai nem kérnek, mert az rendbontás és nem alkotás.

Ugron Gábor: Kérdést intéz az elnökhöz, hogy a közeledő ünnepekre és a delegációkra mikor és meddig tart a szokásos szünet?

Elnök: A kérdésre válaszolva azt feleli, hogy tekintettel a politikai helyzetre, hosszú szünet ez idén nem igen lehet. A delegációk az idén csak alig pár napig fognak tartani és így a képviselőház a delegációk miatt csak rövid ideig lesz kénytelen szünetelni.

Ugron Gábor: Most már a miniszterelnökhöz intézi kérdését. Tekintettel azon körülményre, hogy a képviselőknak magánügyeiket is el kell intézni, pontosan szeretné megállapíttatni a szünetet. Egyben felvilágosítást kér a delegációk ülésezésének tartamára.

Tisza István miniszterelnök: A delegációk az idén csak éppen annyi ideig fognak ülésezni, amennyi egy indemnitás letárgyalásához szükséges, mert a közös kormány az idén csak indemnitást kér, ugy mint 1899-ben is megtörtént már hasonló eset. A képviselőház tehát rövid ideig fog szünetelni és pedig a néhány karácsonyi ünnepnap és a delegációk tartama alatt.

Holló Lajos: Az Ugron által feltett kérdésre választ nem adott sem az elnök, sem a miniszterelnök. Pontos meghatározását kéri a karácsonyi szünetnek. Az ellenzéknek nincs kifogása a tárgyalásoknak folytatása ellen.

Elnök: Azt hiszi, hogy a karácsonyi szünet december 24-27-ig bezárólag terjedő időre lesz megadható. Következik napirend szerint

az utoncjavaslat.

Csávolszky Lajos: Furcsának találja azt, hogy még a függetlenségi párt is a Ház feloszlátása mellett nyilatkozik. A nemzettől csak nem lehet megkérdezni, hogy kell-e neki a magyar vezényszó? (Zajos helyeslés a baloldalon.) A magyar nyelv fentartása a függetlenségi pártnak egy sarkitételét képezi, főleges tehát a választókhöz ez iránt kérdést intézni. Mumusnak tartja azt a bizonyos erős kezét.

Gabányi Miklós: Bolond kéz az. (Derűtség.)

Uray Imre: Tiltakozik azon vád ellen, mintha az ellenzék a hadsereg védképességét akarná gyengíteni a magyar vezényszóért való küzdelmével.

A magyar udvartartás épp annyi költséget igényel az országtól, mint az osztrák császár udvartartása. Illő volna tehát, ha a király nálunk is annyi időt töltene, mint Bécsben. Ha meg nem akar nálunk tartózkodni, fizesse az udvartartás költségeit az osztrák. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Barabás Béla: Ez volna az igazság!

Uray Imre: Ez a költségek jellemzi a magyart. Példa erre a nagy, ormótlan parlamenti palota. A spanyol is épp olyan, mint a magyar. Meztől és kesztyűben jár a templomba és ha aludt tejet iszik, akkor kiáll a karuba és piszkálja a fogát, mintha húst evett volna. (Zajos derűtség.)

Soha nem hazudott sem az életben, sem választóinak, hanem amit ígért, azt mindig becsületesen is tartotta. Elbukhatik a kisebbség, de gyalázatos béke árán meg nem adja magát. Nem fogadja el a javaslatokat, hanem ellenindítványt nyújt be.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után

Elnök az ülést újra megnyitja.

Váradny Károly: Száz szerzetes csoportosult előt tizenégy hónappal, az ó-szabadelvűek voltak ezek, akik verték a mellüket, hogy nem személyek ellen és hatalomért küzdenek, az ő törekvésük önzetlen s ha kínálkoznak is az alkalom, nem fogadnak el a hatalmat. Ezt a kijelentésüket, ismerve őket, jó hatással is fogadta a közvélemény. Akkor ezt hirdették Tisza István, Vörös László, Heronymi Károly s többen s ma mit látunk, a száz szerzetes közül ma nyolcan a hatalmon vannak, a többi pedig sülkerezik a hatalom árnyában. Ennek a csoportnak a katonai javaslatot nem szavazza meg, de nem szavazza meg azért sem, mert azért semmi nemzeti jogot nem kap az ország, de magának a hadseregnek a magyarellenes szelleme is kötelességévé teszi, hogy a hatalomnak katonát ne adjon. A javaslat helyett egy ellenindítványt terjeszt elő. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök ezután megállapítja a holnapi ülés napirendjét.

Az ülés 3 órakor végződik.

Magyar gazdák a kormánynál.

Budapest, dec. 11.

A Magyar Gazdaszövetség ma délelőtt küldöttügylet tisztelt Tállán Béla földmivvelésügyi miniszternél és Makfalvay Géza államtitkárnál a képviselőházban. A küldöttséget, melynek sorában Forster Géza, Szilassy Zoltán, Bernát István, Löcherer Andor, Emödy József, továbbá gróf Zselénski Róbert, Rubinek Gyula, Szentiványi Arpád, Bornemissza Lajos, Ivánka Oszkár, Bernát Béla, Blaskovich Ferenc és Bujanovich Gyula országgyűlési képviselők vettek részt, Bujanovich Sándor alelnök vezette először a miniszter elé, a gyöngékedő gróf Károlyi Sándor elnök helyett.

Bujanovich Sándor melegen üdvözölte a minisztert a földmivvelésügyi tárca átvétele alkalmából s kérte, hogy a gazdaszövetséget hazafias közgazdasági tevékenységében nagynevű elődjének példájához híven pártfogásába vegye és támogassa.

Tállán Béla földmivvelésügyi miniszter örömeinek ad kifejezést, hogy a szövetség megjelenésével megtisztelte, egyben sajnálatának ad kifejezést afelett, hogy a szövetség köztiszteletben álló elnökét, a magyar gazdák nagynevű vezérét, gróf Károlyi Sándort nem üdvözölheti a jelenlevők sorában, de reméli, hogy gyöngé-

kedése elmúltával közhasznú tevékenységét ismét folytathatja.

A szövetség működését és annak intencióját, a szervezetek alakítását nemcsak hogy helyesli, de örömmel is látja az e téren elért eredményeket. Ő maga még a közigazgatási pályán való működésekor lelkes híve volt a szervezeteknek és már akkor igyekezett a szervezetek lelkes apostolát, gróf Károlyi Sándort ez irányú törekvésében, szerény közreműködésével támogatni.

Anyagi érdekeinek védelmére — ugymond a miniszter — minden faktor egyesül s így természetes, hogy a gazdák is így cselekszenek. Csoporthoz állanak, hogy érdekeiket úgy a fővárosban, mint pedig a vidéken is kellő védelembe helyezhessék. Meg van győződve egyúttal, hogy a Gazdaszövetség pusztán saját tagjai érdekeinek védelmére és nem más rétegek érdekeinek támogatására alakult és áll fenn s azt hiszi, hogy e nézetben a Gazdaszövetség minden tagjával egyetért. Abban is egyetértene vél a Gazdaszövetséggel, hogy a magyar közgazdaság minden ágazatának jogos kívánásait a kellő mértékkel kell honorálni.

Mindezek után kijelenti, hogy a Gazdaszövetség véleményét minden szakirányú kérdésben készséggel fogja igénybe venni, viszont kéri, hogy a szövetség őt törekvésében támogassa. A maga részéről igéri, hogy az elődje által nyújtott erkölcsi és anyagi támogatást nemcsak hogy nem vonja meg, de sőt a rendelkezésére álló eszközökhöz mérten továbbra is kilátásba helyezi és bővíteni fogja.

A küldöttség lelkes éljenzéssel vette tudomásul a miniszter választát s ezután Makfalvay Géza államtitkárt kereste fel. Itt szintén Bujanovich Sándor alelnök tolmácsolta a Gazdaszövetség érzelmeit és kérte az államtitkárt, hogy továbbra is azon rokonszenvvel viseltesék a szövetség iránt, mint eddig.

Makfalvay Géza államtitkár megatva mondott köszönetet a szives megemlékezésért és biztosította a megjelenteket arról, hogy új működési körében is a régi rokonszenvvel fogja a szövetség működését kísérni és minden tőle telhető eszközzel támogatni.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének küldöttsége tisztelt ma délelőtt gróf Zselénski Róbert, az egyesület elnökének vezetése mellett gróf Tisza István miniszterelnök-nél, Lukács László pénzügyminiszternél, Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternél és Tállán Béla földmivvelésügyi miniszternél. Részt vettek a küldöttségben Herteleny Ferenc, Rubinek Gyula, Bernát Béla, Bailagi Géza és Erreth János országgyűlési képviselők, továbbá Perczel Ferenc a Magyar Mezőgazdák Szövetségének igazgatója, Drucker Jenő a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatója s még többen az érdekeltek közül. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy tétessék lehetővé, hogy a községi, megyei állami tisztviselők, hivatalnokok, lelkészek és tanítók — amennyiben borter-mellessel foglalkoznak — palackokban mérhessék ki boraikat; kérték továbbá, hogy a konyak és egyéb szeszes italok forgalomba hozatala nagyobb mérvű ellenőrzés alá vettessék a gyakori hamisítások megakadályozása végett és végül harmadszor arra kérte a küldöttség a minisztereket, hogy az italmérési engedély államilag kezeltessek. A miniszterek szívesen fogadták a küldöttséget és megígérték, hogy kérésüket tanulmány tárgyává fogják tenni.

TÁVIRATOK.

Miniszterválság Szerbiában.

Belgrád, december 11. A radikális párt tudomásul vette Radovanovics pénzügyminiszter lemondását. Szóba került azután a hadügyi és kereskedelmi miniszterek lemondása és a kormány kiegészítése is, de határozatot még nem hozott a párt.

A török reformok.

Konstantinápoly, dec. 11. A két polgári ügynök legközelebb ide érkezik. Az ezeknek adandó szabály-

zati utasítások már ki vannak dolgozva. Indokolatlanok az újságok azon szemrehányásai, hogy a reformmunkálatok lassan haladnak. Az entente-nagykövetségek és kabinetek nagyon buzgólkodnak, hogy mindent előkészítsenek és nemsokára megkezdik a portával egyetemben azoknak keresztül-vitelét, melyeket nem szabad elhamarkodni.

VIDÉK ÉS KÖZIGAZGATÁS.

— Adófizetés ex-lexben. Temesvárról jelentik: A temesi közigazgatási bizottság ülésében a pénzügyigazgató bejelentette, hogy az év tizenegy hónapjában 1.069.000 koronával kevesebb adó folyt be, mint tavaly hasonló időben. — Komáromból írják: Komárommegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését Sárközi Aurél főispán elnöklése alatt. A pénzügyigazgató bejelentette, hogy az állami egyenes adóban 146.997 koronával kevesebb folyt be, mint a múlt év hasonló időszakában; általában minden adónemben csökkenés mutatkozik.

— Fizetésjavítás Ujvidéken. Az ujvidéki törvényhatósági bizottság közgyűlése a hosszú idő óta vajudó fizetésemelési kérdést úgy oldotta meg, hogy az összes városi tisztviselőknek a fizetését tíz százalékkal felemelte.

NAPIHIREK.

Budapest, december 11.

— (Időjárás.) A levegőnyomás a tegnapihoz hasonló. Európában az idő szárazabb lett, nagyobb esőzést csupán Franciaországból jelentettek; a hőmérséklet nyugaton magas, keleten alacsony.

Hazánk délkeleti részein erősebb fagyok (—10° C) voltak; egyebütt azonban az idő enyhe jellegét megtartotta. A felhőzet változó és lecsapódások változóan fordultak elő.

Jóslat:

Lényegtelen hőváltozással változóan felhős idő várható, semmi, vagy kevés csapadékkal.

Hőmérséklet: + 3 C. fok.

— (A király), mint Bécsből telegrafálják, ma délután egy órakor külön kihallgatáson fogadta a dán trónörökös.

— (Gróf Lónyayné Belgiumban.) Lónyay Stefánia grófné, mint a N. W. Tagblatt jelenti, Belgiumban birtokot vásárolt és ott fog megtelepedni. Ebből azt is lehet következtetni, hogy a grófné atyjával, Lipót belga királlyal, kibékült.

— (Az angol király betegsége.) Londonból táviratozzák: Edvárd angol király megbetegedéséről szóló hírekkel szemben azt jelenti a Reuter-ügynökség, hogy Edvárd király jelenleg Iveagh lordnál, Elwedenhalban időzik. Tegnapi este meg volt hiva Iveagh lordnál Inaudi, a híres gyorsszámoló, akinek a király több mennyiségű feladatot adott. A király kitűnő színben volt és nagyon jó kedve volt.

— (Vasuti tisztviselők előlépése.) A Magyar Államvasutak igazgatósága közzétette az államvasuti tisztviselők előléptetésének listáját s ebben az örvendetes névsorban ezerhat száz név van. A Magyar Államvasutak tisztikarában az ex-lex miatt másfél év óta elmaradt a szokásos évi előléptetés. Több száz tisztviselő, jobbára családos ember, esett el emiatt attól a csekély bonifikációtól is, amit számára az évi emelkedéssel járó nagyobb fizetés jelentett. Már úgy volt, hogy az idén is elmarad a vasutasok előléptetése, a kereskedelmi miniszterium azonban megszerezte nekik a karácsonyi meglepetést. A legutóbbi napokban kimondotta, hogy mivel a vasut alkalmazottjai nem államtisztviselők, hanem az államnak csak magánhivatalnokai, rájuk nem vonatkoztathat a költségvetési törvény, vagyis az ex-lex miatt előléptetésüknek sem szabad halasztást szenvednie. Az államvasutak igazgatóságát sürgősen utasította hát a miniszter, hogy hamarosan üsse nyelbe az előléptetés tervezetét, még pedig olyképpen, hogy az eddig elmaradt emelkedésért is némi rekompenciában részesüljenek a kárvalott vasutasok. A tervvel hamar el is készült az igazgatóság s benyújtotta az összes üléshez, amely tegnap késő éjjel tartott tanács-

kozásán döntött. Határozata szerint karácsonykor ezerhatszáz vasuti tisztviselő lép elő nagyobb fizetésbe, vagyis az egész vasuti tisztikarnak egynegyed része. Ez a szám körülbelül félezerrel mulja felül az eddigi előléptetés számát, tehát már ezzel is kárpótolták némileg a vasutasokat az ex-lex szenvedéséért. Még nagyobb azonban az a kárpótlás, hogy minden előléptetnek a nagyobb fizetés már október elsejétől számítva jár, noha az előléptetésről szóló okmányt csak karácsonykor kapja meg mind-egyikük.

— (Uj nagyváradi kanonokok.) A nagyváradi káptalanban a Zajnay János és Kucsovsky Lajos halálával megüresedett stallumokra, mint értesülünk, dr. Karsch Lukács szentszéki ülnök, derecskei plébánost és Bundala Mihályt, a budapesti papnevelő intézet lelkiigazgatóját fogják kinevezni. A két kinevezést a hivatalos lap legközelebbi számának egyike hozza.

— (Tűz az angol királyné hálószobájában.) Londonból táviratozzák, hogy tegnap a sandringhami királyi palotában tűz ütött ki. A tűz a királyné udvarhölgyének hálószobájában támadt és a lángok olyan gyorsan harapóztak el, hogy pár perc alatt Alexandra királyné hálószobáját is felgyújtották. Az udvari személyzetnek természetesen első gondja volt a királynét biztos helyre vinni, ami sikerült is. A királyné nagyon meg volt rémülve, mikor szobájába becsaptak a lángok. A tüzet csak néhány órai megfeszített munka után sikerült eloltani. — Egy másik londoni távirat így adja elő a tüzvést: A sandringhami kastélyban ma reggel a királyné hálószobája felett lévő udvarhölgyi hálószobában tűz ütött ki. Az udvarhölgyet álmából a füst kellette fel és felébredve, a királynéhez ment, aki azonnal elhagyta a szobát, melynek mennyezete rövid idő múlva beszakadt. A tüzet hamar eloltották. A tűz keletkezési okának egy villamos drót olvadását mondják, a minek következtében egy gerenda tüzet fogott.

— (A néprajzi kiállítás.) A háziipari kiállítás iránt nagy az érdeklődés. A békésmegyei csoportban sokat vásároltak a praktikus holmiból, Trautmandorff Frigyesné grófnő és Harkányi Frigyes báró nagyobb bevásárlást tettek. Augusztá főhercegnő is két eredeti altöldei székét vásárolt, melyet karácsonyi meglepetésnek szánt. Mára is minden sátonnak kedves elárúsítója volt, így az egyik orgonahajgatóban Küry Klára árúsított. Szombaton Márkus Emilia leányaival fog a jótékony célra elárúsítani.

— (A bileki katasztrófa.) Az örökké emlékeztetés bileki katasztrófa, mely a komáromi 12-ik gyalogezredet sújtotta a nyáron, mint annak idején megirtuk, vizsgálatot vont maga után. A tizenöt magyar katona haláláért rahenhorsti Dragoni Alfonz vezérőrnagyot, a trebinjei 2. hegyi dandár parancsnokát, telekesi Török István ezredesét, a 12. gyalogezred parancsnokát és eichenségi Grünzweig Albert ezredesét, a 3. zászlóalj parancsnokát és az ezred parancsnok-helyettesét nyomban fel is függesztették állásuktól. A hosszú idő óta folyó vizsgálatot, mint most Bécsből jelentik, immár befejezték. Az utolsó tanu az ezred ügyeletes tisztje volt, aki a trebinje-bileki menetelés alatt az ezred mögött haladt és így a katonák katasztrófájának közvetlen tanuja volt. Az egész anyag együtt lévén, a kínos ügyet legközelebb végleg elintézik. A haditörvényszéket december közepére hívják össze Szerajevóba. Az ítéletet azonban nem hirdetik ki szonnal, hanem a katonai főtörvényszékhez, azután pedig a legfelsőbb katonai törvényszékhez küldik és végül a király jóváhagyását is kikérik.

— (Kórházigazgató orvosnő.) A tiliszi szemészeti kórház igazgatójává — mint Bécsből táviratozzák — dr. Putiata Rózát, az orosz születésű orvosnőt nevezték ki, aki Ferenc József király külön engedél-

mével folytathatott elsőnek orvosi praxist Ausztriában. A kórházigazgató doktornő egy orosz tábornok leánya, a berni és bécsi egyetemeken végezte tanulmányait és az orosz kormány megbízásából Szibériában két évet töltött tanulmányuton.

— (Dráma a tengeren.) Nehány évvel ezelőtt a londoni előkelő körök egy népszerű és óriási vagonáról ismert urnak, Georges Maple Hiramnak gyászos halála rendítette meg. Sir Georges szenvedélyes imádója volt a tengernek s hajójával több ízben beutazta a világot, mesés értékű kincseket hozva londoni palotájába. Legutolsó útja 1895-ben volt. Az utazó főur akkor nem vitt magával nagy társaságot, amint rendszeren tenni szokta, hanem csak a fiát, egy huszonnégy éves fiatalembert és annak egyik barátját, Harry W. Neal-Cottert. Hónapokon át bekalandozták az indiai oceánt és az ausztráliai szigetengert, amikor egyszerre az aucklandi kikötő közelében sir Georgesnek nyoma veszett. Eltűnt a hajóról. A szerencsétlenséget Aucklandből aztán megtáviratozták Londonba és az ijú Maple-Hiram tustént hazavezényelte a hajóját, hogy átvegye atyja örökségét. Azóta immár nyolc esztendő múlt el s a hajó titokzatos drámája feledésbe ment egészen. Mintegy két héttel ezelőtt azonban megdöbbenő hír kavarta fel a régi dráma emlékeit. Az «Australian Mail» hajóstársaság «South Star» nevű gőzöse jelentést tett Auckland kikötői hatóságának, hogy az új-zeelandi partok közelében egy halászszigeten kikötőn, ott egy Robinson módjára élő hollandi származású embert talált, aki maga építette kunyhójában tizenöt év óta lakik a különben néptelen szigeten. Ez az ember elmondta a «South Star» kapitányának, hogy 1895. márciusának egyik éjszakáján egy öreg ember uszott a partra. Az öreg ember félig volt felöltözve, de látszott, hogy uri körből való. A jövevény elmondta neki, hogy Georges Maple-Hiram a neve s elbeszélte, hogy a tulajdon fia és annak egy barátja, aki vendége volt a hajón, valami álomitalt adtak be neki és éj idején betaszították a tengerbe. A hideg víz azonban magához térítette s miután a part nem volt messze, megmenekülhetett. De a drámának mégsem maradtak el a következményei. A beteges öreg ur heves agylázat kapott a szigeten és pár napi szenvedés után meghalt. Holler megmutatta a hajó egykori urának a sírját is a szigeten, amely fölé keresztet helyezett ezzel a fölirattal:

Georges Maple-Hiram

nehány napig sorsosom e szigeten, akit idevetett a tenger, miután megmenekülhetett a fia gyilkos merénylete elől.
1895. március hó.

A rémes eset hírét természetesen nyomban jelentették Londonban, ahol a Scotland-Yard legügyesebb detektívje megindította a nyomozást, még pedig a legnagyobb titokban. A nyomozás sok érdekes dolgot derített fel. Mindenekelőtt azt a körülményt, hogy az ifjú Maple-Hiram, aki jelenleg Amerikában utazgat, az atyja halála előtt igen el volt adósodva és a hitelezőit azzal biztatta, hogy atyja amugy sem él már sokáig, várjanak tehát. A másik körülmény pedig az, hogy a barátja, Harry Neal-Cotter, szegénysorsu emberek gyermeke, ma pedig mintegy ötvenezer font sterling (egy és egy negyed millió korona) értékű vagyonnal bír. A nyomozást még nem szüntették be, de máris készülnek egy hatalmas bűnpörre, amely hasonló lesz azokhoz a regényekhez, amelyekben Sherlock Holmes szelleme derített világosságot.

— (Halálos gőzfürdőzés.) Galankics Rada szabályai földmives sokat hallott arról, hogy milyen nagy-szerű gőzfürdő van a szomszédos Csurog községben. Ő eddig csak a Tisza hűs vizében fürdött s a sok dicséret folytán nagy kedvet kapott arra, hogy a gőzben is megfürdjék egyszer. Tegnapelőtt azután átrándult Csurogra. Megváltotta annak rendje szerint a jegyet; de tájékozatlanságában ahelyett, hogy a fürdőhelyiségbe ment volna, az udvaron levő vízdesztilláló készülékhez ment, hova a gépkazánból jövő forró víz folyik ki. A tapasztalatlan ember azt hitte, hogy ez a fürdőmedence, levetkőzött és anélkül, hogy valaki észrevette volna, beleugrott a forró vízbe. Mire segítségére siettek, a forró víz a felismerhetlenségig összeforrázta testét s néhány pillanat múlva meghalt.

— (A szegény gyermekekért.) A budai szegény gyermekek felruházó egyesület december hó 13-án (vasárnap) délelőtt tizenegy órakor a «Budai Polgári Kaszinó» disztermében (L. Krisztina-tér 1. sz. I. em., a fővárosi nyári színházzal szemben levő saroképület) tartja ötödik felruházó ünnepélyét. Az egyesület ez alkalommal százharminchárom szegénysorsu gyermeknek teljes téli ruházatot fog kiosztani.

— (Elfogott haramiák.) Nagy-Szöllősről jelentik, hogy Laho István őrsvezetőnek és Szilágyi László csendőrnek hosszas nyomozás után sikerült elfognia ama hét tagból álló bandát, mely a várost és környékét évek óta fosztogatva, rettegésben tartotta. A betörések napirenden voltak; csak a legutóbbi napokban loptak el kilenc sertést, több hordó bort és egyéb értékes gazdasági cikkeket. Tanyájuk az erdő rengetegében volt, hol a csendőrségi járőrök disznótörőn érte őket.

— (Véres sztrájk.) Eszékéről táviratozzák: A Schmier és Urban-féle gépgyár, melyben nyolc nap előtt általános sztrájk keletkezett, hétfőn az összes sztrájkolókat elbocsátotta és idegen helyről gondoskodott a munkások pótlásáról. Amidőn tegnap este négy munkás ideérkezett, a sztrájkolók megtámadták őket a vasuton. A megtámadottak egyike, Csuk, aki Temesvárról jött, revolverlövésrel viszonzotta a támadást és egy munkást könnyen megsértett. Csukot és a sztrájkoló munkásokat délután hallgatja ki a rendőrség.

— (Elfogott tolvajok.) A rendőrség letartóztatta Frankovics Péter tizenöt éves irnokot és Ocsák Ferenc huszonegy éves csavargót, akik Glöck Armin baromfikereskedő István-tér 16. számú lakásáról, ahol laktak, egy csomó fehérneműt loptak el.

— (Női gyászruhák.) Gyászszertek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítását, mely a legsikerültebbek közé tartozik, napról-napra szépszámú közönség látogatja, melynek vásárló kedve is egyre fokozódik. Legszebb tanúbizonyság erre, hogy már három interieurnek került gazdája. A kiállítás érdekességét nagyban fokozzák Smigelschky Oktávnak az első emeleti nagyteremben kiállított remek kartonjai, melyeket a balászfalvi érseki templom bizánci stílus falfestményeihez készített a művész. A kiállítás megtekintése ingyenes, csupán szombaton kell egy korona belépődíjat fizetni, melynek fejében minden látogató egy-egy sorsjegyet kap.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Kádár Kálmán ügye. Nagy szenzációt keltett pár héttel ezelőtt az a hír, hogy Kádár Kálmán belügyminiszteri irodaigazgató a kezelésére bízott pénzügyészekből körülbelül százezer koronát sikkasztott. A bíróság, tekintettel arra, hogy gyanu merült fel, vajjon Kádár az elsikkasztott pénz jelentékeny részét nem rejtette-e el, kihallgatta az összes buk-mekereket, akik könyvekkel igazolták, hogy Kádár rövid idő alatt csakugyan ennyit veszített a lóversenyen. Ma délelőtt a bíró azokat a tanukat hallgatta ki, akik Kádárnak jóbarátai voltak és életviszonyait aladosan ismerték. Ezek egybehangzóan elmondották, hogy Kádár nem volt költelező, rendszeren élt és sokat adott arra, hogy a becsülete szeplőtelen maradjon. Dr. Sárkány vizsgálóbíró a vizsgálatot a jövő héten befejezi, úgy, hogy még ebben a hónapban a törvényszék vádтанácsa elé kerül az ügy.

— A Humbert-ügy. Párisból jelentik: Egy Cross nevű tanu tegnap alaposan misztifikálta a Humberték dolgában kiküldött parlamenti vizsgáló-bizottságot. Elmondta, hogy egy Perpignanban élő Vidal nevű nagybátyja több láda kompromittáló iratot kapott Humbertektől. Vidal ma kijelentette, hogy soha sem látta Humberteket és hogy Vidal, aki őcsce, közönséges szédelőg, akinek előadása elejétől végig vakmerő koholmány. Vidal kigonyvolja a bizottság tagjait, akik egy egész délutánon keresztül hallgatták

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Muzéum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és Andrássy-ut, Karischmaroff A., Népszínházzal szemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut, Gara és Roib, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnár és Moser, Koronaherceg-u., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrássy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

a hazug fiatal ember előadását. Csak az igaz, mondja Vidal, hogy felesége spanyol nő, de az nem igaz, hogy Madridban háza van. A rendőrség két óra hosszat kutatott Vidal lakásán, de nem talált semmitéle iratot, mely a Humbert-ügyre vonatkoznék.

A Humbert-ügy megvizsgálására kiküldött parlamenti vizsgáló-bizottság megvizsgálta a hadügy-miniszteriumban őrzött és a Brugniere-ügyre vonatkozó iratokat, miközben megállapították, hogy az egyik okmány, amelyben a katonaszökevény Brugniere megkegyelmezéséről van szó, Boulanger tábornok aláírását viselte, azonban úgy látszik, a nevet kitérőlték.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Háziipari tanfolyamok. Tallán Béla földmívelésügyi miniszter fölkérte a gazdasági egyesületeket, hogy a **háziipari kurzusokat** rendezzék, a dologi költségét viseljék, hajlandó a tervezet szerint a gazdasági egyesületeket missziójukban támogatni és ha fedezete lesz, a költségeket is viseli. Ez évben **ötszáz helyen** lesznek háziipari tanfolyamok, amelyekre **tizenötezer hallgató** iratkozott.

Az ibányi hitelszövetkezet áldásai. Ez a címe annak a kis füzetnek, amely a Magyar Gazdaszövetség kiadásában legutóbb megjelent Szikszay András, ibányi ev. ref. lelkésznek Perbenyiken, a felső-tiszai vármegyék hitelszövetkezeteinek szövetsége közgyűlésén elmondott előadása. A nemes lelkesedés, az erős meggyőződés szava szól hozzánk minden sorból, a népnek igaz ismerete s a papi hivatás ideális felfogása tündököl felénk. Egyszerű története a szabohalmegyei kis község hátramaradottságának, amelynek csak a szövetkezés eszméje vetett véget, annak a fellendülésnek, amelyet társadalmi téren a szövetkezés segélyére néhány lelkes ember kitartó munkája eredményezhet. Egyszerű eszközök, mindennapos viszonyok rajza s mégis megkapó igazságok erőteljes képe, példája annak, aminek igaz voltát hangsúlyozzuk, hogy anyagi helyzetén kell segíteni a népnek, ha erkölcsileg emelni akarjuk; kezébe kell adnunk a boldogulás eszközét, amely önbizalmat, békés megelégedést teremt s anarchikus hajlamu elem helyett nemzetfentartó, becsületes kisgazda-osztályt ajándékoz a hazának. Ez az eszköz a szövetkezés.

A kis füzetet ajánljuk mindazok figyelmébe, akik érdeklődnek a kismemberek élete s a szövetkezeti eszme tényleges iránt. Ára 20 fillér. Kapható a Magyar Gazdaszövetségnél (Baross-utca 10.).

Franciaország bortermése. A francia pénzügyminiszterium — mint Párisból jelentik — Franciaország 1903. évi bortermését **35.5 millió hektoliterre**, azaz a tavalyinál 45 millióval kevesebbre becsüli. Algir bortermését 6.5 millió hektoliterre becsülik. Az 1900-ik bőséges boresztendőben ennek az összegnek körülbelül **kétszerese** termett.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 9000 mm. változatlan áron.

Készárnyüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 8.11.5 korona, 200 mm. 80 k. 8.07.5 korona, 100 mm. 80 k. 8.05 korona, 100 mm. 80.5 k. 8.05 korona, 200 mm. 80 k. 8.05 korona, 100 mm. 79.8 k. 8.07.5 korona, 200 mm. 79.5 k. 8.07.5 korona, 100 mm. 79 k. 8.05 korona, 100 mm. 79 k. 8.05 korona, 100 mm. 79 k. 8.00 korona, 150 mm. 78.5 k. 7.97.5 korona, 150 mm. 78.5 k. 7.95 korona.

Makói: 1000 mm. 77 k. 8.00 korona.
Fejérményi: 700 mm. 78 k. 7.88 korona, 400 mm. 79 k. 7.88 korona, 1000 mm. 77 k. 7.70 korona, 300 mm. 76.8 k. 7.62.5 korona.
Pestmegegyvidéki: 500 mm. 80 k. 7.90 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.90 korona, 100 mm. 79 k. 8.00 korona, 100 mm. 79 k. 8.00 korona, 300 mm. 77.7 k. 7.82.5 korona, 100 mm. 77 k. 7.75 korona.
Budói: 300 mm. 77 k. 7.65 korona, 200 mm. 76.6 k. 7.65 korona.
Kulai: 500 mm. 77.5 k. 7.80 korona.
Bánsági: 3350 mm. 77.5 k. 7.71 korona.
Bácskai: 700 mm. 77 k. 7.62.5 korona.
Raktári: 1600 mm. 77.8 k. 7.90 korona.
Zab: 100 mm. 5.72.5 korona, 100 mm. 5.65 korona, 200 mm. 5.35 korona, 100 mm. 5.35 korona, 100 mm. 5.35 korona, 500 mm. 5.30 korona, 100 mm. 5.— korona.
Tengeri új áru: 200 mm. 4.72 korona.
Cinquantin: 100 mm. 6.25 korona.
Lóhere: 70 mm. 57.— korona, 40 mm. 57.— korona.

Érték-tőzsde.

Az előtőzsde szilárd megnívását gyengülés követte s a délelőtti zárlatkor a hitelrészvények sokkal gyengébben jegyeztek. A déli tőzsdén ismét javult az irányzat s leginkább a Rimamurányi részvények iránt volt érdeklődés. A helyi piacon az Adria tengerhajózási részvények emelkedtek helyi vételek következtében.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	691.50	693.25	690.50	---
Magyar hitel	780	779	778	---
40 ^o koronaiáradék	99.30	99.30	---	---
Leszámitolóbank	467.	467	467.	---
Jelzálogbank részv.	526.	526	526.	---
Rimamurányi	495.25	497.25	498	---
Allamvasut	686.70	685.50	685.25	---
Városi villamos	334	321	334	---
Budapesti Közfut	616.50	616.50	---	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	691.75	---	---	---
Magyar hitelrészv.	778.25	---	---	---
40 ^o koronaiáradék	99.30	---	---	---
Leszámitolóbank	464	---	---	---
Jelzálogbank részv.	525.50	---	---	---
Rimamurányi	499.50	---	---	---
Allamvasut	685.50	---	---	---
Városi villamos	334	---	---	---
Budapesti Közfut	616.50	---	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

Az ő titka.

— Irta: Michel Provins. —

(Falu a Vogesekben. A templom melletti lakáson takaros, fehér házikó, melyet virágos ház vesz körül. Mögötte rét. Gyönyörű kilátás. A ház Solange **Aubonet** kisasszonyé, aki 45 esztendő körül van. A negyvenöt esztendővel pedig úgy vagyunk, hogy ez az asszonyok életében még érett ifjúságot, de a hajadonok életében már csak vénséget és végleges nyugalomba vonulást jelent. Miért nem ment férjhez Solange kisasszony? Nem igen tudja azt senki sem. Csak azt tudják róla, hogy adakozó és jószívű a szegényekkel szemben. Szülei elhaltak, de ő öreg házvezetőnőjével, **Toinette**-tel tovább is itt maradt a faluban, hogy végig élje ezt a monoton falusi életet.

Este. Estebéd után. Az öreg **Toinette** már leszedte az asztalt és éppen a konyhába akar visszavonulni.)

Solange: **Toinette**, ma is kilenc órára készítsd el a teát.

Toinette (duzzogva): Már megint az a de Rogiers ur? Egy hét óta minden este itt van.

Solange (jóságosan): De hát hova menjen szegény feje? Nem ösmer senkit a faluban. Nem is csoda, már harminc esztendeje nem járt itthon!

Toinette: Hát kössön új ösmeretséget.

Solange: Mire való volna? Mihelyt eladja a birtokát, elmegy újból, hogy soha vissza se jöjjön.

Toinette: Mondhatom, különös módját eszelte ki a birtokeladásnak. Nem hogy a jegyzőkhöz fordulna, az egész napot kömvisekkel és ácsokkal töltötte ma is!

Solange (élénken): Ki mondta ezt neked?

Toinette: Az öreg **Larocce**, aki nála járt. Különös ember ez a de Rogiers ur! Hát miért

maradt el a falutól olyan sokáig, ha dolga volt itt?

Solange: Nagyon sok dolga volt... A foglalkozása.

Toinette (vállat von): Ösmerem! A párisi élet! A «párisi foglalkozások.» Husz éves korában ment el innét, azóta nem is látták erre felé.

Solange: Azután, ő nem volt nagyon boldog.

Toinette: Tudom, tudom. Mesélték. Elvált a feleségétől. Az asszony meg is halt azóta. Párisi asszony volt. De kisasszony, nekem nem tetszik ez az ur... Már itt is van, ő csönget. Ő az, nem késik el soha. (El.)

(Solange gyorsan körülnéz, megigazítja a virágokat a vázában, helyére teszi a lámpát, fauteuil-jét a kandalló mellé tolja és szemközt egy másik fauteuil-t állít. Belefog a már megkezdett kézimunkába.)

Rogiers (született «charmeur», akit az élet és gond megöszített ugyan egy kisé, de aki amellett születésénél és nevelésénél fogva örökké «viveur» marad. Könnyű léptekkel lép a szobába, megcsókolja Solange kezét): Igazán kedves öntől, hogy a szegény vándort ily kegyesen fogadja!

Solange: Az ön részéről inkább szeretetreméltó, hogy idejön egy vén kisasszonnyal beszélgetni!

Rogiers (tiltakozva): Oh, vén!...

Solange: És ez a sok fehér hajszál?

Rogiers: Azok még bájosabbá varázsolják.

Solange (karosszékét a lámpa homálya alá tolja.)

Rogiers (nem veszi észre, folytatja): Milyen boldogság, ha az ember teste és lelke megvan fagyva és egy barátságos tüzhelyre akad! (A kandallóhoz közeledik fauteuil-jével.) Oh ezek a lángok a kandallóban. Milyen barátságos itt minden. Esztendőket kell átszenvedni, hogy az ember megértse a hely gyönyörűségeit!

Solange: Faluhelyen megérti ezt az ember, mert itt mindenki szereti az otthonát.

Rogiers: Igaza van! Párisban nincs barátságos házi tüzhely, ott csak cserépkályhák vannak!

Solange: És mégis, ha jól tudom, ön nem sokára visszatér Párisba?

Rogiers: Ki tudja? ... Talán! ... Vonakodom még ...

Solange (titkolva érdeklődését): Talán nem talál vevőt a birtokra ...

Rogiers: Dehogy nem ... dehogy ... Hanem a régi családi ház viszontlátása sok olyan emléket idézett fel bennem, amit én már rég elfelejtettnek hittem és ami most megrohanja a lelkemet. Emléket látok minden szobazugban, minden gyalogösvényen, minden fán ... Minden léptem nyomán emlékek nőnek ki a földből, hogy láthatlan karjaikkal visszatartsanak. Csodálatos. Az első napokban észre se vettem. Csak később éreztem az emlékeknek ezt a különös hatását és azt hiszem, önnek is van része ebben ...

Solange (élénken): Nekem?

Rogiers: Igen, önnek. Az ön szavai ébresztették fel bennem a gyermekkori emléket.

Solange: És haragszik rám ezért?

Rogiers: Oh, ellenkezőleg. Egészen lehangoltan jöttem ide, mintha leszámoltam volna az életemmel, itt azután megfialodtam. Csodálatos erő van itt a földben, amely bölcsője és egyuttal sirja is mindazoknak, akiktől tradícióinkat, eszméinket és érzéseinket örököltük ...

Önmagunkban hordozzuk mindazokat a generációkat, akiket ez a föld már betakart és akiknek poraiból a természet, e kifáradhatatlan alkotó új generációknak ad életet. (Solangehoz, aki figyelmesen nézi) Nem gondolja, hogy ez alatt a pár nap alatt valóságos filozófus lettem?

Solange: Ön csak újból az az ember lett, aki már volt.

Rogiers: Aki voltam ... Igen. Ugy érzem, mintha életkedvem is visszatérne. Ez a szülőföld varázsa, a feltámadás. Bizonyára ön megérti ezt, ön, aki soha sem hagyta el a földet.

Solange: Csak néha-néha, akkor is rövid időre.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**
 Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Szájpadlás nélküli amerikai műfogak

6 óra alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jóállás

Barna J. egyedüli specialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében

Főlegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Egy **BUDAPEST, VII. kerület, Kerepesi-ut 26. szám.**

SZINHÁZAK.

Szombat, 1903 december hó 12-én.

M. kir. Operaház.

A nürnbergi mesterdalnokok.

Opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Wagner Richard. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

Tépett láncok.

Színmű I felv. Irta: Szikra.

Utána:

Káprázat.

Vigjáték 2 felvonásban. Irta: Szikra. Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház.

A szókimondó asszonyság.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Sardon. Kezdeté 7 órakor.

Vígyszínház.

Az aranyhid.

Böhözát 3 felvonásban. Irta: Grésac és Groisset. Fordította: Molnár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc, zenéjét szerző: Huszka Jenő. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Frizzo.

Színpadl. átváltozó művész vendégjátéka. Kezdeté fél 8 órakor.

Várszínház.

A miniszter előszobájában.

Utána:

Báró és bankár.

Dráma 3 felv. Irta: Hugó Károly. Kezdeté fél 8 órakor.

Schoffola Ernő

A ruggantagytárs meghonosítója Budapest, VI., Andrásy-ut 2. Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leitner és Keleti.

Ma nagy újdonságl estély!

11 órakor! ————— 11 órakor

Az élet komédiája.

I. kép. A büneset. Paródia írta: Caprice, rendező: Rott S

Ezt megelőzi!

Fél 10 órakor!

Hivatásos szerelem.

Böhözát, írta Szatir, rendező: Steinhardt G.

A romek télikeriben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

500 forintot

fizetnek annak, ki **Bartilla fogvizének** használatát mellett — üvege 36 kr. — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 krajcár.)

BARTILLA WINKLER ED.

Wien, 19/1., Sommergasse 1. Főraktár Budapesten: Török J. Király-u. 12., Andrásy-ut 29., Dr. Egger Váci-körut 17. Kapható minden gyógyszerárban. Csakis Bartilla fogviz kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik.

Brázay-féle sósorszesz.

Használati utasítás minden üvegehez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Hirdetéseket

felvesz a

„Magyarság” kiadóhivatala Szentkirályi-u. 28.

és fők-iadóhivatala

VIII., Kerepesi-ut 29. sz.

Törlesztéses készpénz-kölcsön.

Aki földbirtokára törlesztéses kölcsönt akar felvenni, forduljon egész bizalommal a

Földhitel közvetítő hivatal-hoz

Iroda: Budapest, VIII., Rákóczy-utca 2. sz.

100 korona után évenként tőketörlesztés és kamattal együtt jelenleg: 65 évre 4-60 kor., 50 évre 4-80 kor., 45 évre 5-45 kor., 40 évre 5-80 kor., 35 évre 6-20 kor., 30 évre 6-25 kor., 25 évre 7-25 kor., 20 évre 7-90 kor. Beküldendő: Kataszteri birtokiv és telekkönyvi kivonat. Előleg nem kívántatik. Az összeg készpénzben lesz fizetve. Adós tartozását lármikor visszafizetheti. Az intézet nem mondhat fel. A kölcsön gyors kieszközlése biztosítottik. Konvertálások bélyegmentesek. Prospektus és levélbeli felvilágosítás ingyen.

Magy. kir. államvasutak.

152.188/903. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak céljaira az 1904. évben esetleg további két éven át szükséges mintegy 3000 métermáza nentrális-olaj szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módokat magában foglaló «Ajánlati felhívás» valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a magyar királyi államvasutak anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest Andrásy-ut 73. II. em. 40.) az ajánlatéltelteszolgáló írlappal együtt kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatvány-táránál szerzethetők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magyar kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felirással:

«Ajánlat 152.188/903. számhoz» ellátva legkésőbbben folyó évi december hó 15-iki déli 12-óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltár-beszerzési szakosztályában átadandók. Illetve posta útján ugyanoda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 50%-a készpénzben, vagy általi letétkre alkalmas érték-papírokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módokat, betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételtek, nem vételnek figyelembe.

Budapest, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

A m. kir. szabad. osztálysorsjáték

II. osztályának huzásához,

mely f. é. december hó 16-án és 17-én lesz, ajánlunk sorsjegyeket. Ezen XIII. sorsjátékban rövid idő alatt

14 millió 196.000 koronát

sorsolnak ki készpénzben.

A II. oszt. sorsjegyek megújítási árai:

(melyek az I. osztályban már játszottak)

1/1 eredeti sorsjegy	korona	20.-
1/2 " " " " " "	"	10.-
1/4 " " " " " "	"	5.-
1/8 " " " " " "	"	2.50

A II. osztályu vételsorsjegyek árai:

(Uj vevőknek.)

1/1 eredeti sorsjegy	korona	32.-
1/2 " " " " " "	"	16.-
1/4 " " " " " "	"	8.-
1/8 " " " " " "	"	4.-

Török A. és Társa

bankháza, Budapest.

Központ: VI. ker., Teréz-körut 46/c.

Fiókok: Váci-körut 4., Muzeum-körut 11., Erzsébet-körut 54. sz.

Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet hazánkban.

KEMÉNY és TÁRSA

Betétí-Társaság, kereskedelmi tudakozó-intézet.

Alapította ott 1888. Telefon 21-54.

Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

CSALÁDI REGÉNYTÁR

A művelt katolikus olvasókörzség számára

kiadja

«a Szent-István-Társulat.»

Ára angolvászonkötésben kötetenkint 1 kor.

Megrendelhető a

Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

* * * * *

Megjelent!

Székrenyi Lajos fordításában.

Lewis Wallace, **Ben-Húr**, regény Krisztusról, két díszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel Ára a két kötetnek 12 korona.

Sienkiewicz **Henrik, Quo vadis?** regény Nero császár korából, két díszes kötetben 289 és 303 lap, 36 képpel. Lengyelből és teljesen a longyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.

Sienkiewicz **Henrik, Volyodyjovszki ur**, (a kis lovagi tört. regény a lengyel-török háboru korából. A két kötet (290 és 293) lap ára díszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May **Károly, Karácsony**, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára díszkötésben 6 korona.

Kaphatók a **Magyarság** kiadóhivatalában.

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-u. 28.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a Ellismert legjobb harisnyák.

Feltétlen szabott és olcsó árak. ————— Feltétlen szabott és olcsó árak

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jöminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

SZŐLŐLUGAST

Állásunk minden házmellék és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyjából, ha meg is hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgnak alkalmas fajokat állítottak, azok bőven ellátják házmellékkel az egész szőlőterületen a legkínzóbb muskátály és más édes szőlőkkel. — A szőlő házmellékben mindentűnt mezeitől s nincs oly ház, melynek fala mellett a legeszekebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekbő díszítésére, anélkül, hogy kezevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. — A fajok ismeretössre vonatkozó színes fénynyomatú katalógusbárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: Ermeléki első szőlőültvénytelep N.-Kágya, u. p. Székelyhid.

Wiegand és Társa

technikai- és fényképészeti cikkek raktára

BUDAPEST, VIII., Aggteleky-utca 17. sz.

LEGSEBB.....LEGJOBB.....LEGOLCSÓBB. PAP PAP PAP

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY ÁGYSODRONY KIVEHETŐ MATRAGGAL?0Frt. ÁGYBETÉT 5Frt

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárposatru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árú kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendeléményt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen

készít hű kivételben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltséghűket, 1 frt 50 kr. számítunk.

Az ipar csodája! 12 forint 1 darab összenekedhető vaságy aszodronny-betéttel, 3-résű matracokkal és terítővel.

12 forint 50 krajóár egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

GICHNER ÉSTVÉREK BUDAPEST, Múzeum-körut 27.

Paplan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár. Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Elismerő nyilatkozat az „Erzsébet” Állami nőiskolától. Dus választékban izléses kézi munkák kaphatók CZAMRA ROBERT Budapest, IV., Párisi-utca 5. (volt Zsib-árus-utca). — Egyedüli kézimunka üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet. — Vidékre árjegyzék bérmentve. Congress függönyszövetek sima és ajtóros óriási választékban, minták ingyen és bérmentve.

Budapest legnagyobb szőrme bevásárlási forrása. Óriási raktár divatos Szukunsz Sztóla galériákban. Viszont eladóknak ritka alkalom.

TSUK MIKSÁNAI, ANDRASSY-UT 31. sz. KIRÁLY-UTCA 38. sz.

Balaton csarnok V. Vadász- és Hajnal-u. sarok.

Saját épületében kávéház és szálloda ma megnyit ujonnan átalakítva. Naponta kitűnő cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel 157 Veszprémi Steiner Sándor.

Elegáns női ruhákat

készíték saját műtermemben mérték után 15 és 18 frt-ért. A 18 frtos ruhák 2 frt 50 kros diva szövetből készülnek. — Elegáns Cibein-Costum, reformaj és Paletó, a téli divat dísz 15 és 18 frt. — Elegáns angol és francia Szalontóitettek 18—20 frt és teljebő.

Téli kabátok és Paletok, finom fekete posztóból elegáns kivitelben 7, 8, 10, 15 frt. — Pungyolák flannel vagy barchetból 3 frt 0 kr., 4 frt 50 kr. — Ingblou-ok flannel vagy barchetból 90 kr., 1 frt 20 kr., 1 frt 40 kr. — Divat ingblouk atlasz flannelből 1 frt 90 kr., 2 frt 20. — Finom koeka és sáros szövetekből 1.60—1.90 frt, 2 frt 20 kr., 2 frt 80 kr., 3 frt 80 kr. Vidéki megrendelések lelkismeretesen eszközöltetnek. Mértékmegadás felsőbőség, alsóbőség, ujjá hossza vagy egy jól álló derékes aljhossza beküldendő.

BRUCK ZSIGMOND CSENGERY UTCA 35. Andrassy ut 61. sarok.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcso, szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruház.

Magyar gyártmány!

ASZODI S. * és TÁRSA

férfiszabó-mester.

VIII., Kerepesi-ut 41. (Adria-szálló épület.)

Nagy választék angol és francia divatelmékben.

Mérték szerinti megrendeléseket az általános elismert 14 frt árakban a legújabb divatelmékből készítettnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 126

Saját készítményű és amerikai tornaeszközök,

tennisz, halók, labdörök, kókuszszőnyegek, valódi orosz sarlapok, pakörök, zsákok, ponnyvek és lehéruha erítő-kötelek megbízható forrás

Seffer Antal

sporteszközök- és kőtelgyártó ipartelepe Budapest, IV., Károly-utca boltszám 12.

(Központi városház épülete.)

Alapított: 1878.

TELEFON 15-56.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve. 1854

BUTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre. EHRENTREU és FUCHS testvéreké. Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Andrassy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Árjegyzéket a „Stephaneum” kőirogogepen Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.